

LAUSUNTO
23.11.2011

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: E-kirje (E 87/2011 vp) yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission asetusehdotuksista

Lausunto yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission asetusehdotuksista

Elintarviketeollisuusliitto ry pitää tärkeänä, että eurooppalaisessa politiikassa tunnustetaan epäsuotuisissa olosuhteissa toimivan maataloustuotannon haasteet ja elintarviketuotannon säilymisen tärkeys. EU-maatalouspolitiikan linjauksilla on suuri merkitys elintarviketeollisuuden toimintaedellytyksiin Euroopassa ja Suomessa: elintarviketeollisuus ostaa ja jalostaa 70 prosenttia Euroopan maataloustuotannosta ja muodostaa liikevaihdoltaan ja työllistävien vaikutusten myötä Euroopan merkittävimmän teollisuudenalan. Poliitiikan tuleekin tukea koko elintarviketuotannon, niin alkutuotannon kuin jalostavan teollisuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyen kehittymistä ja ottaa huomioon kuluttajien toiveet ja vaatimukset ruoantuotannolle.

Komission 12.10. julkaisemiin asetusehdotuksiin Elintarviketeollisuusliitto ry esittää seuraavat näkemykset:

- Tukijärjestelmissä tulee huomioida jäsenmaiden erilaiset tuotanto-olosuhteet, jotta kannattavan maatalouden ja ruoantuotannon harjoittaminen eri puolilla Eurooppaa on mahdollista. Suomalaisen elintarviketeollisuuden yritysten valmistamat tuotteet kilpailevat avoimilla markkinoilla tuontituotteiden kanssa eikä yrityksillä ole mahdollisuuksia maksaa raaka-aineistaan merkittävästi muun Euroopan tasosta poikkeavia hintoja.
- Poliitiikan tulee tukea luonnonvarojen kestävää käyttöä, mutta moniin eri kokonaisuuksiin jakaantuvat ympäristöehdot herättävät huolen tukijärjestelmän monimutkaisuudesta ja lisääntyneestä byrokratiasta. Tukien vihertäminen ei myöskään saa johdattaa tilanteeseen, jossa mahdollisuudet markkinoiden kysyntätarpeisiin vastaamiseen ja maatalouden tuottavuuden parantamiseen heikkenevät. Tältä osin ehdotukset vaikuttavat olevan ristiriitaisia komission marraskuun 2010 tiedonannossa keskeisenä haasteena pitämän ruokaturvasta huolehtimisen kanssa. Esimerkkeinä voi mainita tukien ehtona olevat vaatimukset viljelyn monipuolistamisesta (kolmen eri kasvin viljelypakko yli kolmen hehtaarin tiloilla) ja vaatimus käyttää 7 prosenttia viljelymaasta eko-

logisiin tarkoituksiin, kuten kesannointiin. Useissa selvityksissä on todettu, että pitkän aikavälin haasteena niin Euroopassa kuin muuallakin maailmassa on riittävä ruoantuotanto kasvavalle väestömäärälle. Positiivista komission ehdotuksessa on tukien suuntaaminen aktiiviseen tuotantoon aktiiviviljelijän määrittelyn ja tuotantoon sidottujen tukien mahdollisuuden kautta.

- Tuotantokiintiöt ovat osaltaan turvanneet tuotannon säilymisen monella sektorilla Suomessa. Kiintiöt ja mahdollisuus maksaa kansallista tukea ovat kotimaisen sokerin ja tärkkelysperunan tuotannon jatkumisen edellytyksiä.

Maitokiintiöjärjestelmän poistuminen luo epävarmuutta maitomarkkinoille. Suomalaisen maidontuotannon toimintaedellytykset tulee turvata tulevaisuudessa esimerkiksi sektorille suunnattujen erityisten tukien muodossa. Kansallisten tukien maksamisen mahdollisuudet tulee selvittää CAP-uudistuksen yhteydessä.

- Interventiotuimille on tarvetta tulevaisuudessakin. Yksityisen varastoinnin tukien maksamisen mahdollisuus on tärkeä erityisesti meijeri- ja lihatuotteille.
- Uusien riskinhallintavälineiden kehittäminen ja käytön kannustaminen on tärkeää yhä vaihtelevampien sääolosuhteiden ja mahdollisten eläintautiepidemioiden ja muiden suuria taloudellisia tappioita aiheuttavien kriisien varalta. EU:n varautuminen yhteisiin kriisitoimiin ja -rahoitukseen on erittäin kannatettavaa. Viime aikojen elintarvike- ja rehutuotantoon liittyvät kriisit ovat osoittautuneet vaikeasti hallittaviksi ja suuria taloudellisia tappioita on koitunut myös kriisin ulkopuolisille tuottajille ja jalostajille
- Vientitukia tulee voida maksaa EU:n tekemien kansainvälisten sitoumusten rajoissa. Kansainvälisten kauppasopimusten myötä kaupankäynti vapautuu ja kilpailu sisämarkkinoilla kiristyy. Tuonin lisääntyessä on tärkeää, että elintarvikeviennin mahdollisuuksista yhteisön ulkopuolelle huolehditaan. EU:n maataloustuotteiden menekinedistämiseen ja tiedottamiseen tulee varata riittävä rahoitus ja toimintaan liittyvää ohjelmabyrokratiaa tulee oleellisesti vähentää, jotta toimijat voisivat tarjottuja keinoja järkevästi hyödyntää. Menekinedistämistoimet on mainittu joissakin yhteyksissä keinoina, joilla tulevaisuudessa voitaisiin edistää vientiä vientitukien mahdollisesti poistuessa kansainvälisten kauppaneuvotteluiden seurauksena. Yritysten tulee voida olla menekinedistämisen- ja tiedotushankkeiden hakijoita ja toimeenpanijoita, koska yritykset toimivat vientitukien hakijoinakin.
- Elintarvikeketjun toimivuus on tärkeää kaikille ketjun toimijoille. Tasapainoiset kaupalliset suhteet parantavat ketjun toimintaa ja hyödyttävät myös kuluttajaa. Sopimuskäytäntöjä ei kuitenkaan tule jäykistää ottamalla käyttöön sellaisia standardisopimuksia ja ohjeita, jotka rajoittaisivat vapaata liiketoimintaa tai heikentäisivät suomalaisen elintarvikeketjun kilpailullista asemaa. Ketjun toimijoiden välisten sopimusten sisältö tulee jättää sopimusosapuolien neuvoteltavaksi.

Elintarvikeketjun toimivuuden tarkasteluun on perustettu ketjun eri osien edustajista, eri maiden ministereistä sekä komission ja parlamentin edustajista muodostuva ryh-

mä (High Level Forum), joka tutkii eurooppalaisia elintarvikeketjun sopimussuhteita, kilpailukykyä, hintamonitorointia ja logistisia kysymyksiä. Korkean tason foorumin tekemä työ tulee huomioida myös maatalouspolitiikan valmistelussa.

Tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden toiminnan säännöt ja rajat tulee selkeästi määrittellä. Toimijoiden oikeusturvan takia on tärkeä saada yksiselitteinen tieto kilpailulainsäädännön asettamista yhteistoiminnan rajoista. Suomessa osuustoiminnalla on elintarvikesektorilla suurempi merkitys kuin monissa muissa Euroopan maissa. Osuustoiminnan kanssa ristiriitaisia sääntöjä ei tule säätää EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Heikki Juutinen
toimitusjohtaja